N°. 3504. 1858.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f.* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan "het Bureau van DE TIJD."

VRIJDAG 12 NOVEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents regt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 November.

Pruissen treedt in eene nieuwe baan. Aan de hand van den Prins van Pruissen heeft daar eene wending plaats, waarvan de gevolgen even belangrijk en gewigtig kunnen zijn voor het binnenland als voor het buitenland.

Voor het binnenland gaat Pruissen den weg op van het parlementair goevernement. Sinds de jongste Europeesche staatsstormen had het koningrijk eene konstitutie verkregen, wel genoeg ingerigt om aan vele billijke eischen van een liberaal goevernement te voldoen. Maar eene koterie had zich meester gemaakt van den geest des Konings, het roer van Staat in handen genomen, en de stelling tot regel gemaakt, dat de wil des Konings voldoende is om een ministerie te handhaven, hetwelk evenzeer buiten en tegen de Grondwet als ten spijt van den volksgeest regeert. Zoo stond het ministerie-Manteuffel gedurende verscheidene jaren tegenover de Vertegenwoordiging, krachteloos, omdat het op de meerderheid dier Vertegenwoordiging niet kon rekenen. Het was ten naastenbij de verhouding, waarin zich ons ministerie-Simons-van der Brugghen tegenover onze Vertegenwoordiging bevond. Met dit verschil nogtans, dat eene kleine en zwakke meerderheid in het Heerenhuis te Berlijn aan het kabinet-Manteuffel steun gaf, en dit kabinet-zelf uit bekwame staatslieden bestond; terwijl ten onzent de Eerste Kamer was als de Tweede, en de staatkundige bekwaamheid van 't ministerie-Simons-van der Brugghen veel te wenschen overliet.

Het is belangrijk op te merken, dat ofschoon het ministerie-Manteuffel in Pruissen onder alle opzigten veel gunstiger stond, dan ons ministerie-Simons-van der Brugghen, het desniettegenstaande niet veel beters heeft opgeleverd. Het heeft — wat bij ons nog niet is kunnen gebeuren — eenige groote maatregelen in 't voordeel van de stoffelijke belangen ten uitvoer gebragt. Maar voor al het overige heeft het magteloos gedobberd tegen de meerderheid der volksvertegenwoordiging. En wat erger is, in de buitenlandsche betrekkingen van Pruissen, heeft het ministerie-Manteuffel eene rol gespeeld, die, voor eene mogendheid van den eersten rang, erbarmelijk moet genoemd worden. Pruissen was tot een satelliet van Rusland afgedaald, die voor de diplomatieke aktie te St.-Petersburg het *bon plaisir* van Keizer Nikolaas had te vragen.

De Prins van Pruissen heeft aan dezen onnatuurlijken toestand een einde gemaakt. Hij heeft aan het kabinet, dat niet verkoos heen te gaan, zijn ontslag gegeven, en een nieuw ministerie benoemd, hetwelk voor 't binnenland eene vrijzinnige, voor 't buitenland eene Pruissische politiek zal volgen.

Het ministerie-Hohenzollern-Sigmaringen is in den zin der liberale meerderheid genomen en bestaat uit knappe, schrandere en geoefende staatslieden, waarvan de Pruissen de beste verwachtingen hebben. Zij vleijen zich, dat onder hun bestuur de aanstaande verkiezingen door beambten en policie-agenten niet in naam des Konings zullen worden bewerkt, gelijk dit onder 't vorig kabinet plaats had; maar dat men eene betamelijke vrijheid laten zal aan de volkskeuzen. Het spreekt van zelf, dat in het nieuwe stelsel de Vertegenwoordiging een grooteren invloed zal uitoefenen op het bestuur van Staat, en dat insgelijks aan de volksvrijheden een ruimere praktijk zal worden gegund. Bij eene loyale opvatting van de Pruissische konstitutie geeft zij genoegzame gelegenheid tot vervulling van wel niet alle, maar toch belangrijke liberale eischen. Zoo daaraan vroeger niet is voldaan, dan is dit minder te wijten aan de Grondwet, dan aan het gevallen reaktionnair kabinet, [illegible] bepalingen der Grondwet verlamde, en herhaaldelijk [illegible] deed tegen en buiten de Grondwet.

Nu gaat men van het stelsel uit, dat de Grondwet eene waarheid moet zijn. Wij zullen zien wat dat geeft; want in Pruissen is, dat alles nieuw, en niemand kan met eenige zekerheid voorspellen wat daaruit geboren zal worden. Tot dus verre toch zijn de verkiezingen een goochelspel geweest, waarbij in vele streken meer invloed werd uitgeoefend door de policie dan door de kiezers, die zich onttrokken aan de stemming. Dit is zoo ver gegaan, dat velen onder de bekwaamste en aanzienlijkste liberale leden der Kamer hun mandaat nederlegden, niet langer willende zitting nemen in eene Vertegenwoordiging, die, na door maatregelen van policie te zijn zamengesteld, geen vrijheid had om zich te bewegen. En toch had de heer von Manteuffel met zijne reaktionnaire akkolieten geene meerderheid bij de afgevaardigden! Hetgeen des te meer opvalt, als men in aanmerking neemt, dat zich van de stemming onthielden alle demokraten en de meeste liberalen. Wanneer nu onder de nieuwe Regering aan de kiezers vrijheid gelaten wordt, en liberalen en demokraten in het slagveld treden; dan blijkt uit het bovenstaande, dat het kiesstelsel, hoe kunstmatig het dan ook moge zijn ingerigt, verrassende rezultaten leveren kan.

Daarbij komt, dat de bestanddeelen, die het koningrijk van Pruissen vormen, zeer heterogeen zijn. De verschillende deelen van 't volk loopen te ver uit elkander in geaardheid, begrippen, zeden en godsdienst, dan dat men vooraf berekenen kan, welk uitwerksel däár de vrijheid in het parlementair goevernement zal voortbrengen. De hartstogten komen in onzen tijd ligtelijk in beweging en in Pruissen kan daaruit de toestand geboren worden, die het vereenigde koningrijk der Nederlanden beleefd heeft, toen het Noorden en het Zuiden des rijks zich vijandig tegenover elkander plaatsten. Men weet immers dat de Rijnprovinciën en Westfalen aan het Noorderdeel van Pruissen zijn gekoppeld, als weleer België aan Noord-Nederland.

In de Katholieke provinciën van Pruissen stelt men zich veel voor van de ingetredene nieuwe orde van zaken. Men heeft veel vertrouwen zoo in den prins van Pruissen, als in den Katholieken prins van Hohenzollern-Sigmaringen, die aan 't hoofd van 't ministerie staat. Wij vreezen dat men daarvan te veel verwacht. Wij betwijfelen niet de goede gezindheid van een der beide prinsen; maar wij merken op dat alle portefeuilles, behalve die van den prezident in handen zijn van Protestanten. In een gemengd land, als Pruissen is, laat dat zien, dat er nog veel te doen over blijft om aan de Katholieken regt te laten wedervaren. Overigens, wat kan de Katholieke prezident van 't ministerie anders dan eene rigting geven, als alle zaken zullen gedaan worden door Protestanten? Die rigting is zeker niet zonder waarde. Want zij zal van invloed zijn op de wetgeving zoowel als op den geest, die het kabinet zal in beweging brengen. Maar er is daarnaast de praktijk van elken dag, die aan de publieke kontrole ontsnapt, en geïnfluenceerd wordt door bedekte wegen. Wij weten in Nederland bij ondervinding, wat dat beteekent. Intusschen moeten wij daar toch bijvoegen, dat de Katholieke partij in Pruissen volkomen is georganizeerd, een erkend hoofd bezit en volgt, met eenheid handelt, en niet zal nalaten alle haar ten dienste staande wettelijke middelen te gebruiken, om de regten der Grondwet te doen gelden. Aan die zijde belooft de nieuwe orde van zaken hun veel meer, dan de personaliteit van den prins van Hohenzollern-Sigmaringen, die toch overigens nog al zwaar schijnt te wegen.

Het aangevoerde zal genoeg zijn, om het gewigt te doen beseffen van den keer, dien de zaken te Berlijn hebben genomen. Voor het buitenland is daarin ook veel wat opmerking verdient. De vrijzinnige wending van Pruissen zal al aanstonds werken op al de kleinere Staten, die zich in den atmosfeer van Pruissen bewegen. Vooral in het Noorden van Duitschland zal die werking van belang zijn, waar men nog altijd de Protestantsche suprematie zoo onverbiddelijk heeft vastgehouden, dat het zelfs aan aanzienlijke familiën niet geoorloofd is op heure kasteelen verblijf te geven aan een priester, die de huiskapel bedient. Pruissen zal ze in hare liberale rigting meêslepen. En het is te verwachten, dat zelfs grootere Staten, als Wurtemberg en Beijeren, zich in hunne konstitutionneele praktijken niet gansch aan den invloed van hetgeen in Pruissen begonnen wordt, zullen kunnen onttrekken.

Daarenboven mag men 't er voor houden, dat de liberale vlag, te Berlijn ontrold, wordt gebruikt, om de Duitsche volken van Oostenrijk te vervreemden. Ongetwijfeld rekent men er op, dat eene vrijzinnige regering te Berlijn de sympathiën der Duitschers ten schade van Oostenrijk zal winnen, en hoopt men daardoor den invloed van Oostenrijk in den Duitschen bond te verminderen en dien van Pruissen te vermeerderen. Het valt niet te ontkennen dat dit aan het Weener hof eenige bezorgdheid zal veroorzaken. Maar men verwacht daar veel van den tijd en men zal er niet gansch zonder reden letten op het spreekwoord: *respice finem.*

Eindelijk ligt in de nieuwe orde van zaken dit gevolg, dat Pruissen zich los maakt van de ondergeschiktheid aan Rusland en optreedt zelfstandig en onafhankelijk, als Pruissische groote mogendheid, om in de diplomatieke schaal van de wereld een eigen wigt te werpen. Wij behoeven de belangrijkheid van deze wending niet aan te toonen, zij springt van zelf in aller oog.

Er blijft nu nog de vraag, wat er van dit alles komen zal. Maar daaromtrent zullen wij ons zelfs niet vermeten een vermoeden te uiten, want in dergelijke diep ingrijpende aangelegenheid weet men waar men begint, maar niet waar men eindigen zal.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is een aantal verzoekschriften ingekomen. Zoo is onder anderen bij adres verzocht, dat het wetsontwerp op de slavenemancipatie niet voor de maand December dezes jaars bij de afdeelingen in overweging worde genomen. Nopens het onderwerp der spoorwegen zijn adressen ontvangen van de gemeenteraden van Utrecht, Vorden, Steenwijk, Weststellingwerf, Ubingeradeel, Heeze, Lochem, de Kamer van Kooph. en Fabrieken te Amersfoort en Gedep. Staten van Zeeland. De quæstie der aftapping van het water uit de Maas heeft weder aanleiding gegeven tot het indienen van adressen door de Kamer van Kooph. te Maastricht, de gemeenteraden van Urmond en Berg en van Maasbree; de gemeentebesturen van Elsloo en Vlaardingen en van kooplieden in hout te Tegelen, Breul en Kessel. Een negental adressen behelst bezwaren tegen de voorgedragene herziening van het tarief op den in- en uitvoer. Zij zijn onderteekend door fabriekanten van aardewerk, papier, graan, tarwebloem, huiden en leder enz. In drie adressen wordt aangedrongen op de afschaffing van den accijns op de brandstoffen. Een adres heeft betrekking op de voorgestelde bepalingen wegens afschrijving bij de afschaffing van den accijns op de steenkolen, een ander is gerigt tegen de afschaffing van den accijns op 1 April in plaats van op 1 Januarij, terwijl in een adres de aanhangige belastingvoorstellen, voor zoover de verbetering der gemeente-geldmiddelen daarbij beoogd wordt, worden ondersteund. Daarentegen bevatten zes adressen bedenkingen tegen diezelfde voorstellen uit het aangeduidde oogpunt, als van de raden van Heerjansdam, Groote Lindt, H[illegible] Ambacht, Ridderkerk, Ravenstein en Zwijndrecht. Terwijl de Gemeenteraad van Amsterdam verzoekt, dat de accijns op het geslagt aldaar voortdurend geheven moge worden volgens tarieven; een landbouwer tegen zoodanige heffing van den accijns op het geslagt opkomt, en in een adres uit den Helder op eene meer gelijkmatige heffing van gemelden accijns wordt aangedrongen. Verschillende suikerraffinadeurs hebben bedenkingen ontwikkeld tegen de cijfers in het wetsontwerp tot wijziging van sommige accijnsen, wat de afschrijving op geraffineerde suiker betreft; een adres uit Leyden betreft plannen tot hervorming van het belastingstelsel; wegens het vroeger voorgedragen ontwerp op de uitoefening der geneeskunst is nog een adres uit Overijssel ingekomen; wijders elf adressen van gemeentesekretarissen tot verbetering van hun lot door het erlangen eener rijksjaarwedde; een adres tegen de afscheiding van Epe van het kiesdistrikt Deventer, enz.

Gisteren hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal het onderzoek aangevangen over het wetsontwerp tot bekrachtiging van eenige artikelen der overeenkomst met de heeren Sloet en Reuchlin aan-

gegaan, nopens den aanleg van spoorwegen in het Noorden en Noordoostelijke deel des lands. Heden wordt dat onderzoek voortgezet.

Naar men verneemt is bij deze gelegenheid het onderwerp der spoorwegen wederom in zijn ganschen omvang in de afdeelingen behandeld, en heeft het tot uitgebreide beraadslaging aanleiding gegeven. De vraag, op welke wijze de spoorwegen hier te lande uitgevoerd en in hoever die van staatswege ondersteund moesten worden, is op nieuw ter sprake gebragt.

Mag men de in omloop zijnde geruchten gelooven, dan heeft de voorloopig geslotene overeenkomst wegens de Noorder spoorwegen veel tegenstand in de afdeelingen ontmoet, vooral daar men de opofferingen, die de Staat zich, volgens die overeenkomst zou moeten getroosten, te hoog achtte.

Intusschen drong men vrij algemeen aan op eene spoedige oplossing van het gewigtige vraagstuk der spoorwegen en op de ondersteuning van andere noodzakelijke lijnen, behalve die in het Noorden.

Aangaande het ontwerp van wet tot herziening van het tarief van regten op den in- en uitvoer zijn bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal o. a. twee adressen ingekomen:

Het eene door verschillende eigenaren van glasblazerijen geteekend, strekt om de Kamer te verzoeken, zich niet te vereenigen met de voordragt tot opheffing van het uitvoerregt op *asschen* en *gebroken* of *gruis glas*, daar dit besluit de grootste nadeelen voor alle bestaande glasfabrieken onvermijdelijk ten gevolge moet hebben.

In het andere komen Gebrs. van Stolk, graanhandelaars te Rotterdam, op tegen de wederinvoering van het stelsel van bescherming ten behoeve van het hier te lande vervaardigd meel; en zij stellen voor het *meel van granen* in plaats van met 40 cents per 100 Ned. ℔, gelijk zulks in het bedoeld wetsontwerp wordt voorgedragen, hoogstens met 10 cents per 100 Ned. ℔ te belasten, zijnde dit het regt dat sedert 3 jaren op dien invoer heeft bestaan. De hoofdzakelijke reden tot dit voorstel ligt in de vrees dat het bemoeijelijken van den invoer van een zoo druk gezocht en onmisbaar artikel den *algemeenen* handel mogt benadeelen.

Uittreksel van de Memorie van Beantwoording, betreffende de volgende Hoofdstukken:

HOOFDSTUK III.

§ 1. De zaak der wateraftappingen uit de rivier de Maas wordt te regt genoemd een hoogst belangrijk vraagstuk voor een gedeelte van het vaderland.

Zoolang er hoop bestaat om langs den weg van onderhandeling tot eene minnelijke schikking te geraken, mag de Regering niet overgaan tot het bezigen van middelen, welke het noodlottige gevolg zouden kunnen hebben om een staat van spanning te doen geboren worden, welke de goede verstandhouding en de betrekkingen tusschen de beide Rijken welligt ten laatste aan gevaar van verstoring zouden blootstellen, waardoor veel grootere en meer algemeene belangen in de waagschaal zouden gesteld worden dan die, welke thans op het spel staan.

Men vertrouwt dat de Belgische regering billijkerwijze inziet, dat hare handelingen de eerste aanleiding tot het geschil hebben gegeven, en dat zij derhalve het hare zal toebrengen om de bestaande bezwaren en het nadeel, dat aan de Maasvaart wordt toegebragt, uit den weg te ruimen.

Daartoe strekken voortdurend de ernstige pogingen der Regering, en de voorstellen, welke zij gedaan heeft om den waterafvoer uit de Maas binnen behoorlijke grenzen te beperken en België te doen medewerken tot verbetering van het vaarwater dier rivier.

§ 2. Het ten vorigen jare door de Luxemburgsche regering toegezegde antwoord is sedert ingekomen en maakt thans nog een punt uit van overweging, welke, naar men zich vleit, in het aanstaande jaar tot eenigen bepaalden uitslag zal kunnen leiden.

§ 3. Op het laatst van het vorige jaar is het alhier bekend geworden, dat de Portugesche regering niet trad in het dezerzijds gedane voorstel, om de aangelegenheid der Timorsche grensscheiding verder hier te lande te behandelen, maar verlangde dat de onderhandelingen te Lissabon wierden voortgezet.

Sedert is Jhr. Heldewier benoemd tot zaakgelastigde aldaar, en is deze, na alvorens alhier kennis te hebben genomen van het vroeger verhandelde, naar Portugal vertrokken, alwaar het dadelijk zijn streven is geweest om tot het hervatten der negotiatiën te geraken, waartoe men zich vleit dat eerlang door de Portugesche regering zal worden overgegaan.

§ 4. Dat eene opheffing of aanzienlijke vermindering der Duitsche Rhijntollen meer en meer noodzakelijk wordt, zal op den duur de Rhijnvaart de mededinging der spoorwegen kunnen doorstaan, is ook het gevoelen der Regering. Tot haar leedwezen heeft de jongste zitting der Centrale Commissie te Mainz in dit opzigt de gewenschte vruchten niet geleverd.

§ 5. De Regering is zich niet bewust, achterlijk gebleven te zijn in de onderhandelingen, welke geleid hebben tot den afkoop en opheffing van den Sondtol. Tot eene afschaffing op billijke voorwaarden van den Brunshauser of Stadetol is zij, in het belang van handel en scheepvaart, bereid insgelijks mede te werken.

§ 8. De Regering is mede van gevoelen, dat het oogenblik nog niet daar is om uit te weiden over de pogingen, welke door sir James Brooke worden aangewend om zijne vestiging te Serawak op Borneo aan Groot-Brittannië over te dragen.

Zij geeft intusschen de verzekering dat zij deze zaak met al den ernst heeft ter harte genomen, welken haar belang vereischt. Te zijner tijd en voor zooveel het noodig mogt zijn, zal zij, ook ter voldoening aan hetgeen deswege in de zitting van den 27n September jl. gezegd is, door meer omstandige mededeelingen gaarne daarvan doen blijken.

§ 10. Door enkele leden is de vraag gedaan, of de laatste gebeurtenitsen in China aan de Regering geene aanleiding gegeven hebben of nog geven, om ook voor den Nederlandschen handel op dat Rijk eenige voordeelen te bedingen.

Voor Nederland bestond er geene aanleiding om zich te mengen in de verwikkelingen tusschen andere Rijken en China ontstaan. De Regering twijfelt echter niet, of de voordeelen, door die Rijken ten aanzien van den handel bedongen, zullen ook nu weder, even als vroeger, door China tot de Nederlandsche handel en scheepvaart worden uitgestrekt. Een kundig en ijverig Nederlandsch consul is in China aanwezig om voor die belangen te waken. Ten overvloede is hem de behartiging daarvan nog uitdrukkelijk aanbevolen, en is ook de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië verzocht, daartoe het noodige te verrigten of voor te stellen.

Art. 1. De weglating der tafelgelden van de tegenwoordige begrooting geschiedde in overstemming met hetgeen eenige jaren geleden plaats vond en ten gevolge der overtuiging, welke toen ook heerschte, dat zij geen noodzakelijk bestanddeel van de bezoldiging der Ministers behoeven uit te maken, en dat de pligt der Regering medebrengt geene dan door haar voor wettig erkende uitgaven op de begrooting te plaatsen.

Art. 6. § 1. Men kan de verzekering geven, dat men steeds tracht om, door het inwinnen van berigten, hetzij buiten's lands, hetzij in de Nederlanden, de keuze voor konsuls te doen vallen op geschikte of geachte personen.

§ 2. Wat betrekking heeft tot maatregelen, waarbij handel en scheepvaart belang hebben, wordt aan de gezantschappen en consulaten medegedeeld. Dit is met name het geval geweest met het tarief, gelijk steeds, bij daarstelling van nieuwe consulaten, een exemplaar daarvan verstrekt wordt. Vermits geene aanduiding van plaats is geschied, kan men niet nagaan, wat de reden kan geweest zijn, dat de bedoelde consul niet in het bezit daarvan zoude zijn.

Men gelooft hier nog te mogen vermelden, dat velen der consuls door hunne handelsverslagen en verdere berigten, gelijk mede door de behandeling van voorkomende zaken, bij voortduring blijken geven van ijver en kunde.

Art. 6. § 4. De uitgave van een *Recueil consulaire* in Belgie is der aandacht van de Regering niet ontgaan. Bij hare overwegingen, om ook iets soortgelijks hier te lande daar te stellen, is zij echter op vele zwarigheden gestuit, zoowel van finantielen aard, als wat de uitvoering betreft, en zij gelooft dat voor 's hands aan de behoefte genoegzaam wordt voldaan door de mededeelingen in de *Staats-Courant*, en in sommige gevallen aan de voornaamste, zoo niet aan alle de kamers van koophandel en fabrieken; terwijl ook nu en dan stukken ter lezing worden voorgelegd aan het Departement van Buitenlandsche Zaken.

HOOFDSTUK IX *B.*

In antwoord op de bedenkingen, waartoe het onderzoek van dit hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1859 in de afdeelingen aanleiding heeft gegeven, moge het volgende dienen.

§ 1. In den toestand van den eigendom der Ommelander kas is geene verandering gekomen. Onderhandelingen omtrent den eigendom dier kas hebben geen plaats, en voor zoover men weet hebben zij geen plaats gehad; evenmin als naar de meening der Regering aan het inroepen eener regterlijke beslissing in dezen gedacht kan worden. De Regering echter is voornemens, de bezittingen dier kas dienstbaar te maken tot ondersteuning van rijkswege van belangrijke waterwegen en waterwerken, in de provincie Groningen aan te leggen, en daartoe de noodige voordragt te doen.

§ 2. De Regering zet de onderhandelingen tot het treffen van minnelijke schikkingen voort. Indien sprake is van moeijelijkheden en belemmeringen, welke aan de bezitters van de waarborgkassen in Schieland in den weg gelegd zouden worden, dan mag men niet voorbijzien dat de Staat bepaalde regten en aanspraken daarop heeft, welke de Regering niet uit het oog mag verliezen.

§ 3. De beraming van middelen om regelmaat in het beheer der vicariegoederen in te voeren en de re[gten], welke de Staat en derden daaromtrent hebben [te] verzekeren, maakt bij de Regering een onderwerp va[n] overweging uit.

§ 4. De regeling bij de wet van het beheer der kroon[-] domeinen maakt mede een onderwerp van overwegin[g] bij de Regering uit.

§ 6. Het zou der Regering aangenaam geweest zij[n] indien de leden, die over het ligtvaardig aanvangen va[n] regtsgedingen, bijzonder bij het bestuur der domeinen klagen, voorbeelden tot staving van hunne klagt hadde[n] bijgebragt. Tegenover de niet gemotiveerde klagt kan d[e] Regering moeijelijk iets anders dan eene bloote ontken[-] ning stellen.

HOOFDSTUK XII.

De Regering wil de juistheid van sommige beden[-] kingen, in het Voorloopig Verslag gemaakt, niet ge[-] heel ontkennen: althans wil zij gaarne trachten om d[e] som, op het XIIde hoofdstuk uitgetrokken, zoove[el] mogelijk besteden in overeenstemming met hare eigen[-] lijke bestemming, daarbij echter in het oog houdend[e] dat de uitdrukking *onvoorziene uitgaven*, aan art. 3 van de Instructie voor de Algemeene Rekenkamer ont[-] leend, door dat wets-artikel en door de gewoonte een conventioneel ruimere beteekenis heeft.

Wat de geheime uitgaven betreft, zij wenscht di[e] zooveel mogelijk te vermijden. Dat zij bij magte zij zal dit geheel te doen, durft zij niet beloven. De ge[-] woonte en oude gebruiken of toezendingen, waaro[p] zekere aanspraken van billijkheid zijn gevestigd, zij[n] zoovele gronden welke het *geheel en al* vermijden va[n] die soort van uitgaven beletten. Het staatsbelang ka[n] ook vorderen dat eene uitgaaf geheim zij en blijve.

Wat sommige bijzonderheden betreft, zoo mag worden opgemerkt dat de som van *f* 3000, welke sedert zee[r] vele jaren als geheime uitgaaf onder het IIde hoofdstuk werd gerangschikt, niet meer zal worden gedaan, e[n] dat de uitgaaf voor het Departement van Marine gehee[l] van toevalligen aard en in het algemeen belang wen[-] schelijk was.

WET OP DE MIDDELEN.

De Regering heeft met genoegen ontwaard dat d[e] regelen, welke zij gemeend heeft bij de zamenstelling der raming van de opbrengst der middelen voor he[t] dienstjaar 1859 in acht te moeten nemen, naar he[t] schijnt de goedkeuring van het meerendeel der leden van de Tweede Kamer mogten verwerven. Zij is zich bewust daarbij met pligtmatige waarheidsliefde te zij[n] te werk gegaan, en meent de perken der voorzigtig[-] heid niet te hebben overschreden. Ten betooge va[n] dit een en ander kan zij zich beroepen op de gronden voor hare ramingen in de Memorie van Toelichting aangegeven. Heeft zij voor het meerendeel der midde[-] len kunnen rekenen op eene opbrengst, welke de uit[-] komsten van het jaar 1857 evenaart en hier en daa[r] eenigermate overtreft, zoo zijn daarentegen andere posten, waarvoor daartoe redenen bestonden, tot een belangrijk minder bedrag dan in de raming voor d[e] dienst 1858 uitgetrokken.

De Regering moet dan ook ontkennen dat zij d[e] grenzen van hetgeen een voorzigtig beheer der finan[-] tien vordert te na zou getreden zijn. Er blijft, oo[k] volgens hare ramingen, eene toereikende speling over. Het is reeds meermalen gezegd: het eindcijfer van d[e] raming der inkomsten blijft beneden de opbrengst der middelen, zoo als die tot dusver over 1858 bekend is. Het feit is niet te wederspreken, dat de begrooting van uitgaven altijd overschotten laat; deze bedroeg in 1857 nog ruim *f* 900,000, behalve hetgeen o[p] hoofdstuk IX *A* overbleef. Stelt men de speling, di[e] ook in de begrooting voor 1859 uit beide deze oog[-] punten nog aanwezig is, slechts op één millioen, dan rekent men gewis zeer matig.

De Regering meent dat de begrooting zoo na mo[-] gelijk aan de waarheid moet komen: zij ziet er geen nut in, dat men voortdurend, door haar met fictive uitgaven te belasten en de inkomsten te laag te ramen, den waren toestand minder gunstig voorstelle dan hij inderdaad is.

Bij de beantwoording der in het Voorloopig Verslag over het 1ste hoofdstuk dezer Staatsbegrooting opgenomen algemeene beschouwingen is reeds het een en ander gezegd tot verdediging en nadere toelichting van den regel, welken de Regering voorstaan in de aanwijzing van bijdragen uit de koloniale geldmiddelen wenschte gevolg te zien. De Minister van Financien meent dáár te hebben aangetoond, dat het doel der in dit opzigt voorgestelde verandering is; zich in het vervolg *minder* afhankelijk te maken van die bijdragen, daarop *minder* te doen rekenen. Van dit beginsel uitgaande, kan di[e] maatregel naar het gevoelen der Regering niet ten ge[-] volge hebben dat het de aandrang tot afschaffing van be[-] lastingen en tot het aanleggen van openbare werken grooter worde dan anders het geval zoude zijn. Wan[-] neer men zich dien maatregel in al zijne gevolgen juist voor oogen stelt, zal de hier vermelde zorg vrij wat ver[-] minderen.

Bij besluit van Z. M. is ingesteld eene Rijks-kommissie voor statistiek bestaande uit een voorzitter, een sekretaris en niet meer dan zestien leden, die allen door Z. M. benoemd worden, en wel voor zes jaren. Zij treden om de drie jaren voor de helft af, volgens een daarvan te maken rooster.

De aftredenden zijn dadelijk weder benoembaar.

De eerste aftreding heeft plaats op 1 Jan. 1862.

Zooveel mogelijk wordt uit elk departement van algemeen bestuur een ambtenaar tot lid der Kommissie benoemd.

Aan de Kommissie is opgedragen het bevorderen van eenheid, volledigheid en naauwkeurigheid in de statistische stukken, betreffende Nederland en zijne overzeesche bezittingen.

Zij ontwerpt de voorschriften, die ter bereiking van dat doel noodig zijn, en de bruikbaarheid dier stukken voor wetgeving, beheer en wetenschap kunnen bevorderen.

De kommissie vergadert te 's Gravenhage.

Zij komt ten minste eens in elke maand bijeen en voorts zoo dikwijls het in het belang der dienst, onder goedkeuring van den minister van Binnenl. Zaken noodig is.

De voorzitter en leden ontvangen voor elke vergadering die zij bijwonen, een door ons te bepalen presentiegeld.

Zij genieten voorts, zoo zij niet te 's Gravenhage wonen, reis- en verblijfkosten naar de tweede klasse van het tarief vastgesteld bij Koninklijk besluit van 15 Dec. 1849 (*Staatsblad* n°. 62).

De sekretaris heeft een jaarwedde.

Zijne vaste woonplaats is te 's Gravenhage gevestigd.

In elke provincie wordt eene afdeeling der provinciale griffie tot bureau van statistiek ingerigt.

Aan het hoofd daarvan wordt, met den rang van kommies, een in de statistiek ervaren man gesteld.

Bij die afdeeling wordt al hetgeen de statistiek der provincie aangaat verzameld en bewerkt.

Te Amsterdam waren de prijzen van kaas, als volgt: Goudsche *f* 19 a 20, geschept *f* 11 a 16¼.

Te Woerden waren op de markt van den 10ⁿ dezer aangevoerd cirka 200 koeijen en paarden. De handel was niet bijzonder levendig.

Z. M. heeft, op zijn verzoek, eervol ontslagen: als lid van het kollegie van regenten over het huis van arrest te Zierikzee, F. J. Olivier, en in deszelfs plaats benoemd mr. J. P. van per Bildt; goedgekeurd de benoeming van G. C. Fabius, tot sekretaris der gem. Buiksloot.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Nov. De regterlijke instruktie in de zaak van den heer de Montalembert is afgeloopen en het verslag van den regter, met het onderzoek belast, in handen van den prokureur-generaal gesteld. Verscheidene bladen hebben nopens den heer de Montalembert de onwaarschijnlijkste geruchten verspreid; sommigen beweerden dat zijne moeder eene Engelsshe vrouw was, dat hij in de Anglikaansche godsdienst opgevoed en met eene Engelsche vrouw gehuwd was. 't Is waar, dat de moeder van graaf Montalembert een Engelsche was, maar zij ging tot het Katholicismus over vóór haar zoon zijne Eerste Kommunie had gedaan; hij-zelf is nooit anders dan in de Katholieke godsdienst opgevoed. Dat hij met de dochter van graaf Felix de Merode in het huwelijk is getreden, is algemeen bekend.

Ook heeft een Belgiesch blad van het voornemen des heeren de Montalembert gesproken, om, ingeval van veroordeeling, Frankrijk te verlaten; integendeel, de heer de Montalembert zal hiertoe niet overgaan dan wanneer hij krachtens de veiligheidswet daartoe gedwongen zou worden; doch men verwacht niet dat het goevernement tegen zulk een uitstekend man dien maatregel zal aanwenden.

In eene korrespondentie leest men nopens het tegen den heer Montalembert gevoerd wordend regtsgeding nog eenige bijzonderheden, waarvan hier de merkwaardigste worden medegedeeld.

Van den vermaarden schrijver-zelven wordt daarin onder anderen gezegd: „De heer de Montalembert is zoowel in de pers als op het spreekgestoelte gewoon aan den gang eener groote polemiek. Hij neemt de vrijheden, welke men hem niet geeft. En dat heeft hij in het beschuldigde artikel gedaan. Hij heeft het hoofd opgerigt, er is een schok ontstaan, en die schok is de oorzaak van het proces. Het nieuwe bewind wil de vrijheid van polemiek niet toestaan, welke het vorig bewind lijdelijk moest ondergaan en het maakt zijn besluit te kennen door den heer de Montalembert tot verantwoording op te roepen.

„Men heeft beweerd, dat het goevernement niet voornemens was dat proces te beginnen, maar onderrigt geworden, dat de schrijver voornemens was in een brochure dat artikel bij den boekhandelaar Didier uit te geven, zooals zijn werk over Engeland, zoo besloot men tot het regtsgeding om zijn voornemen ineens den boden in te slaan. Wat deswege in politieke kringen wordt gezegd, is van meer ingewikkelden aard.

„Men verzekert in die politieke kringen dat, door tusschenkomst van den heer de Mérode, verwant aan den heer de Montalembert, deze veel invloed te Rome heeft. Men wijt nu aan hem den weinigen lust, dien de H. Vader, toont om een reis over de Alpen te doen, een reis die vurig door het Fransche goevernement gewenscht wordt, en waaraan andere plannen zouden verbonden zijn.

„Men spreekt ook te midden van al deze tegenstrijdige geruchten van een brief van pater Lacordaire aan den heer de Montalembert, waarin de begaafde kanselredenaar den heer de Montalembert, dien hij als een broeder bemint, zijne sympathie betuigt en zijne verwondering uitdrukt over het regtsgeding. Hij had in het geïnkrimineerde artikel wel eenige toespelingen opgemerkt, doch niets wat eenigzins zweemt naar het misdrijf, waarvan de heer de Montalembert beschuldigd wordt, en hoopt dat hij overwinnend uit deze beproeving zal treden. Een onverdiend regtsgeding zou overigens nuttig kunnen zijn voor de denkbeelden welke men verdedigt. Ten slotte zegt de schrijver met innige hartelijkheid: „Wat ik vrees is, dat deze zaak uwe gezondheid krenke; en dat is het wat mij bedroeft. Wij zijn niet meer, zoo als in 1830, tijdens het schoon proces van *l'Avenir*; wij waren toen jong en hadden toen nog geen tegenspoeden, geen verraad ondervonden van de afvalligheden en laagheden, welke onzen rijperen leeftijd verdonkerd hebben. Dat God met u en ons zij! Ik ben de uwe, zoo als in den tijd van *l'Avenir.*"

— Het gerucht is in omloop betreffende eene nieuwe persweṭ, welke de waarschuwingen en borgstellingen zou opheffen; doch men hecht hieraan weinig geloof.

— Eischen, die de grenzen van het statu quo van 1856, als bazis der onderhandelingen ter zake van Montenegro gesteld, overschreden, zouden te Konstantinopel in de vierde konferentie der gevolmagtigden tot ernstige diskussiën hebben aanleiding gegeven. De Turksche gevolmagtigde heeft geen bepaalde verklaring kunnen doen zonder alvorens den ministerraad geraadpleegd te hebben. Mogt deze ontkennend antwoorden, dan zullen de gevolmagtigden nieuwe instruktiën aan hunne goevernementen moeten vragen. Deze bezwaren vertragen de terugkomst van den heer Thouvenel.

Dit was hetgeen gisteren de bladen behelsden, doch een heden uit Konstantinopel ontvangene depêche berigt de onderteekening van het protokol, waarbij de grenzen van Montenegro, volgens den bazis van het *statuquo* van 1854 afgebakend worden. De bijzonderheden nopens het genomen besluit zijn nog niet bekend; doch het feit is op zich-zelf van gewigt, aangezien de bezwaren, die in de vierde konferentie dreigden te ontstaan en welke de diskussiën zekerlijk op de lange baan zouden hebben geschoven.

— Prins Napoleon heeft aan een deputatie uit Algerie te kennen gegeven dat hij niet vóór de aanstaande lente naar Algerie zou vertrekken.

— Laatstleden Maandag heeft Mgr. Sacchoni, Pauselijk nuntius een langdurig gehoor gehad bij graaf Walewski, minister van Buitenlandsche Zaken. Het heeft niet aan gevolgtrekkingen over deze zamenkomst ontbroken, en bij gebrek aan naauwkeurige inlichtingen, gronden de korrespondenten der dagbladen hun berigten op velerlei misschien toevallige omstandigheden. Een hunner deelt zelfs de belangrijke tijding mede, dat het gezigt van Mgr. Sacchoni er bij die gelegenheid vrij opgeruimd uitzag (*était passablement souriant*).

— Het officiëele regeringsblad van Milaan kondigt het aanstaande huwelijk aan van den kroonprins van Napels met de zuster van den Keizer van Oostenrijk, zoo als men weet, een geboren Beijersche prinses. In den tegenwoordigen toestand van Europa zou dit huwelijk kunnen leiden tot een naauwere verbinding der hoven van Weenen en Napels, en dus van veel invloed blijven op de rigting der regeringen, die in het Noorden en het Zuiden van het Italiaansche schiereiland meester zijn.

ENGELAND.

LONDEN, 10 Nov. Gisteren is de installatie van den nieuwen lord-mayor met de gebruikelijke plegtigheid volbragt. Op het bij die gelegenheid gehouden feestmaal wenschte maarschalk Pélissier zich geluk wegens de steeds vriendschappelijke betrekkingen, die tusschen Frankrijk en Engeland bestaan. Zijnerzijds heeft lord Derby, na de verklaring van den hertog van Malakoff te hebben bevestigd, over de welvaart, die in Groot-Brittanje heerscht, gesproken en verklaard dat de Indische opstand gedempt was.

— Niet alleen heeft de brief des Keizers, betreffende de immigratie der negers, in Frankrijk, maar ook in Engeland een zeer goeden indruk te weeg gebragt. Vooral drukt de *Morning-Post* zijne tevredenheid er over uit en doet de goede gevolgen uitkomen, welke de in dien brief vervatten verklaringen op alle Europeesche vorsten maken zal.

De *Daily News* ziet in den Keizerlijken brief het bewijs dat Napoleon III den Engelsch-Franschen bond wil handhaven. De *Morning Herald*, na verklaard te hebben dat die bond een zeer gelukkige en gewenschte zaak is, zegt, dat heeft hij Frankrijk verweten van het protokol van 14 April 1856 vergeten te hebben, hij de eerste is om Frankrijk toe te juichen als het op de stem van zijn Vorst er van afziet een handel te drijven, die in strijd is met den vooruitgang, de menschelijkheid en de beschaving. Het blad betuigt ten slotte, dat die brief in geheel Engeland veel tevredenheid zal veroorzaken.

De *Times* is in zijne beschouwingen over het feit niet zoo voldaan. In zijne eenigzins stelselmatige vijandigheid tegen den Franschen Keizer, beschouwt hij de door dezen genomene besluiten als een koncessie verleend aan de openbare meening, die tegelijkertijd den handel op de Afrikaansche kusten en de houding van Frankrijk tegenover Portugal gelaakt heeft. Daaruit leidt het blad de konkluzie af, dat de keizerlijke brief den lof niet verdient, die als zij een maand vroeger geschreven ware zou gegeven zijn aan het gezond verstand en de edelmoedigheid van den Keizer.

— Uit New-York wordt geschreven, dat er aan den Ohio feiten gebeuren, die tot ernstige botsingen kunnen aanleiding geven. Een zekere Horace Bell, die in de maand Julij van dit jaar zijn vader en broeder had bevrijd, welke in de gevangenis van Brandenburg (Kentucky) waren opgesloten, als hebbende de vlugt van verscheidene slaven bevorderd, was dezer dagen op de kermis te New-Albany (Indiana) en werd in hechtenis genomen door de policie-agenten van Louisville en naar Brandenburg gevoerd, zonder dat een bevel van aanhouding tegen hem was uitgevaardigd.

Dit hoorende geraakten de inwoners van New-Albany in beweging; de klokken werden geluid en des avonds belegde men eene groote volksvergadering. Een honderdtal personen huurden het stoomschip *Empire* en wilden niets minder dan tegen Brandenburg oprukken om den gevangene te bevrijden. Ten einde de algemeene opgewondenheid tot bedaren te brengen, beloofde de goeverneur van Indiana tot dien van Kentucky een aanklagt te rigten tegen hen, die Bell aangehouden hadden. Doch die belofte scheen niet voldoende, want na een zeer onstuimige meeting, ging men tot het voorgestelde plan over.

Dienvolgens vertrok den volgenden dag uit New-Albany een expeditie naar Brandenburg en Elizabethtown om met geweld Horace Bell te bevrijden. Allen waren gewapend. Ook hunnerzijds vereenigden zich de Kentuckiërs.

Men ziet hierin een kiem van burgeroorlog tusschen twee Staten, en daar het de slaven-questie betreft, is het moeijelijk te zeggen waartoe deze zaak leiden zal.

— Twee voor de dienst der meeren bestemde stoombooten, de *America* en de *Ontario*, zijn door het goevernement der Unie gehuurd, om daarmede eene expeditie naar Paraguay te doen, tegen 400 dollars in de maand. Vier honderd werklieden zijn bestemd om ze op de werf van Brooklyn onverwijld in behoorlijken staat te brengen.

De expeditie zal bestaan uit veertien vaartuigen, geschikt om de rivieren in Panama en Paraguay op te varen. De landingstroepen zullen 3000 man sterk zijn.

— Er bestaat te New-York een genootschap, dat zich beijvert om het huwelijk af te schaffen en in dien zin een naam draagt. Dat genootschap, een uitvloeisel der losbandigheid, welke in de Vereenigde Staten heerscht, heeft de kolonizatie ondernomen van een eiland in de Stille-Zuidzee. Het eerste artikel der konstitutie, door het oorspronkelijk genootschap aan de kolonie geschonken, is aldus vervat:

„Het huwelijk is en blijft afgeschaft."

DUITSCHLAND.

WEENEN, 8 Nov. De beraadslagingen van het provinciaal Koncilie in de kathedraal dezer stad, worden zeer geheim gehouden. Desniettemin beweeren de radikale en Protestantsche Duitsche en andere bladen, dat zij nopens de drie eerste zittingen juiste mededeelingen ontvangen hebben. Zij verkondigen, ondanks zij niets bepaald weten, een scheuring tusschen de hoogere en lagere geestelijkheid, wier belangen, volgens die bladen, geheel tegenstrijdig zouden zijn.

De *Times* is als immer aan het hoofd der verspreiders van valsche geruchten. — Dit is stellig, dat de wijsheid en ijver van den voorzitter van het Koncilie geen twijfel laten nopens de goede uitkomsten van deze indrukwekkende vergadering. 't Is misschien mogelijk dat een fraktie der Oostenrijksche lagere geestelijkheid niet volkomen op de hoogte harer zending is; doch aan scheuring of tegenstand wordt volstrekt niet gedacht. Onze klerus is gehoorzaam, en de christelijke gehoorzaamheid is de oorsprong van alle deugden.

De primaat van Hongarije, kardinaal-aartsbisschop van Scetowsky is naar Italië gereisd, om den Paus de

besluiten van het Koncilie zijner provincie aan te bieden. Den 9en November zal het Koncilie te Weenen gesloten worden.

BERLIJN, 9 Nov. Uit Noorwegen schrijft men: Onlangs werd, zoo als in der tijd gemeld is, tegen den Katholieken pastoor van Christiana een proces begonnen, als zijnde hij beschuldigd van eene Luthersche dame in den schoot der Katholieke Kerk te hebben ontvangen, zonder daarvan alvorens kennis aan de Luthersche geestelijkheid geven. Nu heeft het hooggeregtshof een vonnis geveld en den Katholieken pastoor veroordeeld tot 20 thaler boete en in de kosten van het proces.

BELGIE.

BRUSSEL, 10 Nov. In den omtrek van Heppignies heeft een jager een raaf geschoten, onder wier vleugel hij een strookje perkament vond, met het jaartal 1787, en deze woorden: Abdy van Soleilmont. — Een bewijs voor het lang leven der raven.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		10 NOV.		4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	106¾	a		
Nederl. Bank	4 ″		″		
Nederl., Werkel. Schuld a	2½ pCt.	63⅞	″	64	64
Dito Dito	3 ″	75¾	″		
Dito Dito	4 ″	98 3/16	″	98 5/16	98 5/16
Amortis. Syndik.	3½ ″	92	″		
Aand. Handel-Maatsch.	4½ ″	142¾	″		
Oost-Ind. Leening	4 ″	97⅞	″		
Aand. Holl. Spoorweg.			″		
Leening idem	4½ pCt.		″		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ ″		″		
Maatschappij van Weld.	4 ″		″		
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ ″		″		
Dito bij *Rothschild*	2½ ″		″		
Frankrijk, Certifikaten	3 ″		″		
Spanje, Obligatiën	1½ ″	30	″	30 1/16	30
Dito	3 ″		″		
Dito Binnenl.	3 ″	41 1/16	″	41⅛	41⅛
Amortisable Schuld		10¾	″	10 13/16	
Bewijzen Coupon			″		
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*			″		
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	46 3/16	″	46¼	
Dito 1856	3 ″	44 13/16	″	44⅞	
Dito Uitgestelde			″		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	105⅞	″	106	
Dito bij idem 1828/1829	5 ″	104	″		
Cert. bij idem 1831/1833	5 ″	91⅛	″	91½	
Dito bij idem 1840	4 ″	86½	″	86⅝	
Dito bij *Stieglitz*	4 ″	86⅜	″		
Dito Nieuwe	4 ″		″		
Dito 5de Serie	5 ″	97½	″	97⅝	
Dito 1855, 6de Serie	5 ″	101⅞	″	101 15/16	
Dito adm. te Hamburg	5 ″		″		
Dito dito te Londen	5 ″		″		
Dito dito dito	4½ ″	98½	″		
Inschrijving in Assignat.	6 ″		″		
Certifikaten van dito	6 ″	66	″		
Spoorweg Aktiën	5 ″	76¼	″		
Polen, Aand. 1835, fl. 500	*f*	157	″		
Obligatiën	4 pCt.	82	″		
Pruissen, Obligatiën	4½ ″		″		
andeelen 1854	3½ ″	207¾	″		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 ″		″		
Dito dito	4 ″		″		
Dito Metalliek	5 ″	77 15/16	″	78¼	77 15/16
Dito Rente Amsterdam	5 ″	87 3/16	″	87¼	
Dito Nationale 1854	5 ″	78	″	78⅛	78
Dito dito	2½ ″	39⅝	″	39¾	
Weener Bank-Aktiën	*f*		″		
Dito Aand. fl. 250, 1839	″		″		
Dito dito ″ 250, 1854	4 pCt.	329½	″	331	
Beijeren, Spoorweg Aandeelen		41½	″		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 ″		″		
Dito bij *Rothschild*	5 ″		″		
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 ″		″		
Dito	3 ″		″		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 ″	99¾	″		
Dito 1839 van £ 100	5 ″		″		
Dito 1843 ″ £ 100	5 ″		″		
Dito 1852	4½ ″		″		
Sardinië	5 ″		″		
Peru, Geldl. 1854	4½ ″		″		
Dito te Parijs			″		
Ecuador, Oblig. 1855	1 ″	14 15/16	″	[illegible]	
Venezuela, dito 6 pCt thans	4¾ ″		″		
Dito Uitgestelde	2¼ ″		″		
Grenada, Obligatiën	3¼ ″	18⅛	″	18⅜	
Dito Uitgestelde		5 11/16	″		
Mexiko dito	3 ″	18 11/16	″	18¾	
Nrd-Amer., Th. *Hope en C°* Lr. A			″		
Dito dito ″ B	″		″		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.		″		
Amerik. Bank-Aktiën	—		″		
Illinois Spoorweg-Aandeelen		80	″		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	85¼	″	85⅝	85½
Louisiana	5 ″		″		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 ″	3 13/16	″	3⅞	

Handel-Maatschappij kontant —; Russische Spoorweg doorgef. 246½; Hypotheek 4½ pCt. 90⅜, ½; Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope 3 pCt. 129¼.

De markt was in de meeste fondsen in aangenamer stemming. Grenadasche evenwel flaauwer.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolongatie 3½-4 pCt., Diskonto 3½ pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55 7/16	2/m. Livorno	*f* 39⅛
Zigt ″	″ 55 15/16	″ Napels	″ 80¼
2/m. Bordeaux	″ 55¼	3/m. Petersburg	″ 1.70
½/m. ″	″ 55⅝	6/w. Weenen	″ 110½
3/m. Madrid	″ 238	″ Augsburg	″ 35½
″ Cadix	″ 240	″ Frankfort	″ 99
″ Sevilië	″ 237	2/m. Hamburg	″ 34 13/16
″ Bilbao	″ 237	Zigt ″	″ 35 1/16
″ Lissabon	″ 40⅞	2/m. Londen	″ 11.60
″ Porto	″ 40⅞	Zigt ″	″ 11.67½
2/m. Genua	″ 45¾	Rotterdam	″ ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 10 Nov. België 2½ pc. 56,87½p; 4½ pc. 99,75p; Metal. 81.87½g; Nation. 82g; Spanje 1½ pc. 29.75; 3 pc. 41.62½.

PARIJS, 10 Nov. Rente kont. 4½ pc. 96.25, op tijd 3 pc. 73.90; Credit mobilier 960; Fr.-Oost. Spoorw. 658; Spanje 1½ pc. 30½; 3 pc. —; Rom. Leening —.

LONDEN, 10 Nov. Cons. 98⅛; Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 20⅛; 4½ pc. Peru 91¼; 3 pc. id. 74; 4½ pc. id. doll. bonds 80¼. Grenada uitgest. 6; id. werkelijke —; 5 pc. Venezuela 40¼; 2¼ pc. id. 15; 5 pc. Port. 47; 3 pc. Spanje 47⅛; 1½ pc. id. 30⅝; Amortiz. —; Coupons —, 4½ pc. Russen 103; 5 pc. id. 113¼; 2½ pc. Holland 66⅝; 4 pc. id. 101; Illinois Shares 78; id. 7 pc. Oblig. 82; Sardinië 94½; Ecuador 15¼.

WEENEN, 10 Nov. Met. 5 pc. 86.60; Nat. 86.70, Bank-Aktiën 987; Noord-Bahn akt. 178; Credit Anst. 245; O.-Fr. Spoorw. akt. 269; Lomb. Venetiaans. 128; Nieuwe 100; Wissel op Londen 3/m. 10.28; Goud 3; Zilver —.

BERLIJN, 10 Nov. Stieglitz 5de serie 104; 6de id. 108; Rusland 5 pc. 110⅜; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100¼; Diskonto 5.

HAMBURG, 10 Nov. Mexikanen 4⅞, Spanje 3 pc. 39; 1½ pc. 28⅞, Rusland 5 pc. 106¼, 4½ pc. —, Vereinsbank 97, Noord-Duits. bank 86¾, Wissel op Londen 3/m. —.—; Amsterd. —.—, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 10 Nov. Metalliek 5 pc. 81⅛, Spanje 3 pc. 40⅝; 1½ pc. 29⅞, Wissel op Londen 116⅝, Weenen 117⅞; Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 5.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 10 Nov.

Tarwe bij kleinigheden onveranderd: 135 ℔ witb. Poolsche *f* 340; 132 ℔ dito *f* 318; 133 ℔ b. dito *f* 308, 310; 130 ℔ Vriessche *f* 280.

Rogge zonder verandering: 125 ℔ Pruissische *f* 187; 124 ℔ Galatz *f* 178; 122 ℔ ger. dito *f* 164; 120 ℔ ger. Donau *f* 160; 118 ℔ Archangel *f* 174, 116, 119 ℔ Petersb. *f* 170, 176; 124 ℔ Fransche *f* 186; 119 ℔ dito *f* 168.

Garst in een doen: 116 ℔ Deensche *f* 180.

Haver en Boekweit zonder handel.

Koolzaad. Deensch 72 £. *Lijnzaad* in een doen: 112/13 ℔ Odessa *f* 335. *Raapolie* op 6/w. *f* 43; Vliegend *f* 41¾; 1°. Mei ek. *f* 42 a 1¾; Dec. *f* 41, ¼ a 1. *Lijnolie* op 6/w. *f* 30¾; Vliegend *f* 29½; 1°. Mei ek. *f* 30¼; Dec. *f* 29 a ¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 36¼; Vliegend *f* 35.

SCHIEDAM, 10 Nov. Gerst. Verkocht: 129/2 ℔ Libau *f* 189 kt. — Moutwijn *f* 14,25; Jenever *f* 19,75; Amst. Proef *f* 21,— per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling *f* 1,20 per ketel.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 November.

BEVALLEN (8 Nov.): A. van Tubergen, geb. Knol, D. - J. M. Stork, geb. Greeve, D. - D. Vis, geb. de Lange, Z.

OVERLEDEN (5 Nov.): G. Egner, geb. van der Bijl, 44 j. — (6 Nov.): A. Fortgens Otter, 55 j. - 't Kindje van J. J. Bekouw, 14 d. — (7 Nov.): H. M. Schaasberg, wed. C. Kouwenhoven, 76 j - A. M. E. Mirani, 5 m.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 10 Nov. Gambardella, Mariccia, Kroonstad.

HELVOET, 10 Nov. Stafford, Leila, en Coffin, Ellen Stewart, beide Baltimore. - Schoemaak, Amerika, Boston. - Wasselaar, Fortuna, Villanova.

BROUWERSHAVEN, 10 Nov. Zwart, Padang, Batavia n. Rott. - Van Waning, Brederode, Batavia n. Dordt.

BATAVIA, 24 Sept. Abrahams, Willemina en Clara, Amst. - Schut, de Walvisch, id. - Tuk, Nieuw-Holland, id. - Zeeman, Tonia, id. - Coers, Cheribon, id. - Zwart, Doelwijk, Rott. - Deurholtz, Allegonda Jacoba, id. - Dunlop, Cortgene, id. - Bus, Voorwaarts, id.

UITGEZEILD:

HELVOET, 10 Nov. Gironde (st.), Havre.

BATAVIA, 24 Sept. Geerling, Neerlands Koningin, en Zack, Kon. Ned. Yachtclub, beide Nederl.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 11 November, in lading naar:

Keulen. H. J. Wilson, Cöln N°. 20.
B. L. Casimir, Sara.

Rijnhoogte ARNHEM, 10 November 4 p. 5 duim.
KEULEN, 10 ″ 8 vt. 9 ″

Advertentiën.

(747) GETROUWD: P. A. HENS,
van Zw[...]
en
J. P. E. KOK.

AMERSFOORT, 11 November 1858.
Eenige en algemeene Kennisgeving.

(748) Tegen Januarij e. k. of later wordt gevraa[gd] een **Apothekersbediende** van de R. K. Godsdien[st], die bewijzen van goed gedrag en bekwaamheid kan a[f]brengen, tegen zeer billijke voorwaarden. Adres *fra[nco]* onder letter A. B. Z. bij den Boekh. H. A. ZWEE[RS], Kalverstraat bij de Munt, 152, Amsterdam.

FABRIEK

VAN

GOUDEN BORDUURWERKEN

EN

KERKSIERADEN

VAN

PAULUS SORTORIUS & Cie.

TE AMSTERDAM.

Ons Magazijn is steeds ruim gesorteerd in alles [wat] tot het vak behoord, en door de uitgebreidheid on[zer] Fabriek zijn wij in staat bestellingen zeer spoedig [te] kunnen leveren. In **Zilverwerken** hebben wij e[en] zeer schoon assortiment, waarbij eenige schoone **R[...]** **monstrancen**, onder deze een Gothische van [...] duim hoog geheel in het vuur verguld. Door rijke Te[e]keningen, schoone bewerking en solide Stoffen, be[ve]len onze Borduurwerken zich bijzonder aan.

NB. Twee goede **Borduurders** en twee **Leerjongens** kunnen bij ons dadelijk geplaatst worde[n].
(74[...]

Bij **P. N. VERHOEVEN**
Drukker en Boekhandelaar
te *'s Bosch*,
is van de pers gekomen en al[om]
verkrijgbaar:

De Zielewekker. Iets voor iedereen,
door den Eerw. Pater J. HILLEGEER, S. J.
Boekdeeltje in-18, van 215 bladzijden . . . *f* 0.[...]

DE DEUGD DER OUDERS,
door den Eerw. Pater J. HILLEGEER, S. J.
Boekdeeltje in-18 van 120 bladzijden . . . *f* 0.[...]

Een nieuwe verbeterde druk van
DE DEUGD VOOR ALLE STATEN,
door den Eerw. Pater J. HILLEGEER, S. J.
Boekdeel in-18 van 350 bladzijden . . . *f* 0.[...]

EMILIA PAULA,
DOOR
J. BAREILLE.
Naar den derden druk uit het Fransch vertaald d[oor]
J. JURRIUS, 3e deel.

Dit grootsche drama uit den tijd van Nero zal in [4] deelen kompleet zijn. Het laatste deel zal spoedig [het] licht zien. Prijs der 4 deelen in-12 . . . *f* 2.[...]

De navolging der Allerheiligste Maagd,
naar het voorbeeld der Navolging van Jesus Christus. Door een R. K. Priester uit het Fransch vertaald. *Nieuwe herziene druk.* Boedeel in-18 van 446 bla[d]zijden . . . *f* 0.[...]

De Tarwe der Uitverkorenen,
of bereidingen en dankzeggingen voor en na de H. Communie, mede dienstig bij het bezoeken van het allerheiligste Sacrament des Altaars, door C. ARVISENET. Naar 't Fransch door een R. K. Priester. Boekdeel in-18 van 252 bladzijden . . . *f* [...]
(694)

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitge[ver].